

แนวทางการส่งเสริมสวัสดิการและอาชีพของชมรมผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลชมสะอาด
อำเภอเมยวดี จังหวัดร้อยเอ็ด

The Guidelines for Promoting Welfare and Careers of the Elderly Club of Chom
Sa At Municipality Moeiwadee District Roi Et Province

พระประสิทธิ์ สุจิตโต (ไชยดำ)¹, ไพฑูรย์ สนวนมะไฟ², พระวิมาน คมภีรปณโญ³
Phraprasit Sukito (Chaiyadam)¹, Phaithun Saunmaphi², Phrawiman Khamhipanyo³
ทำวิจัยเมื่อ พ.ศ. 2562
Email : Fryt391@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุเทศบาลตำบลชมสะอาด อำเภอเมยวดี จังหวัดร้อยเอ็ด 2) เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมสวัสดิการและอาชีพของชมรมผู้สูงอายุเทศบาลตำบลชมสะอาด อำเภอเมยวดี จังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีการศึกษาเอกสาร การสัมภาษณ์ และสนทนากลุ่ม

ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัญหาที่เกี่ยวกับสวัสดิการของชมรมผู้สูงอายุเทศบาลตำบลชมสะอาด คือ ปัญหาเกี่ยวกับการเข้าถึงการบริการทางสังคมอย่างเหมาะสม ปัญหาการบริการด้านสุขภาพอนามัย ปัญหาการเบิกเบี้ยยังชีพจากทางรัฐบาล และปัญหาการขาดสวัสดิการส่งเสริมการดำรงชีพที่เหมาะสมกับวัย ในส่วนของปัญหาที่เกี่ยวกับอาชีพของชมรมผู้สูงอายุเทศบาลตำบลชมสะอาด คือ การประกอบอาชีพไม่เหมาะสมกับวัย การประกอบอาชีพที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้เพียงพอต่อค่าครองชีพ ขาดการพัฒนา

¹นิสิตพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด

¹Graduate Student, Masters of Arts Program in Buddhist Studies, Program in Buddhist Studies Mahachulalongkornrajavidyalaya University Roi Et Buddhist College, Thailand.

^{2,3}มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด

^{2,3}Mahachulalongkornrajavidyalaya University Roi Et Buddhist College, Thailand.

*ได้รับบทความ: 1 ธันวาคม 2562; แก้ไขบทความ: 5 มีนาคม 2563; ตอรับการตีพิมพ์: 9 มีนาคม 2563

ฝีมือแรงงาน ขาดช่องทางประกอบอาชีพ ขาดความรู้เกี่ยวกับการประกอบอาชีพที่เหมาะสม ขาดความรู้ในการพัฒนาคุณภาพของอาชีพ และผู้สูงอายุประกอบอาชีพ 2)เทศบาลตำบลชมสะอาด มีการส่งเสริมสวัสดิการผู้สูงอายุสัมพันธ์กับอาชีพ โดยได้มีการก่อตั้งชมรมผู้สูงอายุขึ้นเพื่อให้เกิดการรวมกลุ่มกัน และขับเคลื่อนภาระงานผ่านชมรมผู้สูงอายุ โดยพบว่าปัญหาหลักของผู้สูงอายุ คือ ปัญหาที่เกี่ยวกับสวัสดิการและอาชีพโดยจำแนกการส่งเสริมสวัสดิการและอาชีพผู้สูงอายุออกเป็น 2 รูปแบบ คือ (1)การส่งเสริมสวัสดิการและอาชีพกระแสหลัก ซึ่งเป็นการจัดสวัสดิการและอาชีพโดยรัฐแก่ผู้สูงอายุตามระบบการบริหารงานภาครัฐ โดยการดำเนินงานของเทศบาลตำบลชมสะอาด เช่น การประกันสุขภาพและการจัดสรรเบี้ยยังชีพแก่ผู้สูงอายุ (2)การส่งเสริมสวัสดิการและอาชีพกระแสรองโดยภาครัฐคอยกำกับดูแลผ่านการดำเนินงานของเทศบาลตำบลชมสะอาดในการเชื่อมประสานและตัดสินใจร่วมกับชุมชน โดยมีแผนงานและโครงการรองรับเพื่อส่งเสริมสวัสดิการและอาชีพที่ตอบสนองความต้องการและสภาพปัญหาของผู้สูงอายุในพื้นที่ตำบลชมสะอาด โดยได้มีการบูรณาการเพื่อส่งเสริมสวัสดิการและอาชีพแก่ผู้สูงอายุ 7 ด้าน ดังต่อไปนี้ (1)ด้านสุขภาพอนามัย (2)ด้านการศึกษา (3)ด้านที่อยู่อาศัย (4)ด้านอาชีพโดยตรง (5)ด้านความมั่นคงทางรายได้ (6)ด้านนันทนาการและ (7)ด้านการบริการสังคมทั่วไป

คำสำคัญ : 1. การส่งเสริม 2. สวัสดิการ 3. อาชีพ 4. ชมรมผู้สูงอายุ

ABSTRACT

The objectives of the research article were 1) to study the operational problems of the elderly club of Chom Sa At Municipality Moeiwadee District Roi Et Province and 2) to study the guidelines for promoting welfare and careers of the elderly club, Chom Sa At Municipality Moeiwadee District Roi Et Province. This is a qualitative research with the data collection employed from documents, interviews and focus group discussion.

The research findings found that : 1)problems related to the welfare of the elderly club of Chom Sa At municipality are problems regarding the lack of access to the appropriate social services, health services problems, lack of subsistence allowance from the government and the lack of welfare promoting a livelihood that is suitable for age. While the problems related to the careers of the elderly club of Chom Sa At municipality include the career is not suitable for the age, the career does not generate sufficient income for living costs, the lack of skills development, the lack of

career paths, the lack of appropriate knowledge about careers, the lack of knowledge in improving the quality of careers, and elderly people have unlawful livelihood. 2)Chom Sa At Municipality had promotion of the elderly welfare in relation to careers by founding the elderly club in order to create a gather of the elderly and drive workload through the elderly club. This found that the major problem of the elderly was the problem related to welfare and careers. The promotion of the welfare and careers of the elderly was divided into 2 forms, including (1)promotion of the welfare and mainstream careers which involved provision of welfare and careers by the government to the elderly according to public administration operated by Chom Sa At municipality such as health insurance and old-age pension allocation and (2) promotion of the welfare and subordinate careers which was monitored by the government through the subdistrict municipality with the purpose to link up and make a decision together with the community, with the supporting plan and project in order to promote the welfare and careers that meet the requirements and problem situations of the elderly in Chom Sa At subdistrict. There were 7 integrated aspects to promote the welfare and careers of the elderly, including promotion of (1)health and sanitation (2)education (3)habitation (4)the welfare directly related to the careers (5)stability of incomes (6)recreation and (7)community service.

Keywords : 1. Promoting 2. Welfare 3. Careers 4. Elderly Club

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

ใน ค.ศ. 2016 โลกของเรามีประชากรประมาณ 7,433 ล้านคน ในจำนวนนี้เป็นประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปประมาณ 929 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 12.5 ของประชากรทั้งหมดในปี 2559 ส่วนในจำนวนประชากรของประเทศไทย 65.9 ล้านคน มีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป 11 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 16.5 ของประชากรทั้งหมด(บรรลุ ศิริพานิช, 2560 : 17-22) นอกจากนี้ยังพบว่าประชากรวัยทำงานลดน้อยลงและเริ่มเข้าสู่กลุ่มสูงวัยในอีกไม่กี่ปีข้างหน้า ซึ่งจะทำให้มีกลุ่มผู้สูงวัยเพิ่มมากขึ้น “ประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป เพิ่มขึ้นอัตราประมาณร้อยละ 5 ต่อปี ประชากรอายุยิ่งสูงยิ่งเพิ่มเร็ว ประชากรอายุ 80 ปีขึ้นไป เพิ่มขึ้นอัตราสูงกว่า ร้อยละ 6 ต่อปี ในอนาคตอันใกล้ จำนวนประชากรสูงอายุน่าจะเพิ่มขึ้นอีกมาก ทำให้ประเทศไทยจะกลายเป็นสังคมสูงวัย”(จรรุวรรณ โคตรเงิน, 2561 : 1) โดยปัญหาที่ติดตามมาก็คือการที่สังคมเริ่มแปรสภาพเป็นสังคมผู้สูงวัย “ปัญหาสำคัญที่จะติดตามมา

อย่างเห็นได้ชัด คือ การขาดแคลนแรงงานในอนาคต ธนาคารโลกคาดการณ์ว่าภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงจะเผชิญกับตัวเลขประชากรวัยทำงานที่กำลังลดลงอย่างต่อเนื่องและคาดว่าจะลดลงจนถึงประมาณร้อยละ 15 ภายในปี พ.ศ. 2583” (อนันต์ อนันตกุล, 2558 : 2) โดยสังคมส่วนใหญ่ได้พยายามจำกัดกลุ่มผู้สูงวัยว่าเป็นกลุ่มที่ต้องเกื้อหนุนตัวเองจากบทบาทและหน้าที่ทางสังคม รวมทั้งบทบาทในการประกอบอาชีพด้วย ทั้งที่ผู้สูงวัยจำนวนมากมีทั้งประสบการณ์และศักยภาพในการทำงานอยู่ แต่ก็ถูกจัดเข้าในกลุ่มผู้ด้อยศักยภาพที่อยู่ในภาวะพึ่งพิง

ในช่วงหลายปีที่ผ่านมาหลายประเทศได้ตระหนักถึงความสำคัญของผู้สูงวัย จึงได้พยายามหาแนวทางเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของกลุ่มผู้สูงวัย “หลายประเทศทั่วโลกให้ความสำคัญกับการสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้แก่ประชาชนเพื่อเตรียมรองรับภาวะผู้สูงวัยอย่างมีประสิทธิภาพ โดยประเทศที่เข้าสู่สังคมผู้สูงวัยแล้วส่วนใหญ่จะเริ่มจากการลงทุนในโครงสร้างและสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานที่ช่วยให้ประชาชนสูงวัยดำเนินชีวิตประจำวันได้อย่างสะดวกสบาย” (จารีย์ ปิ่นทอง และคณะ, 2561 : 14) และหลายประเทศก็มุ่งเน้นการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตด้วยการดูแลสุขภาพแก่ผู้สูงวัย รวมทั้งการดูแลสุขภาพเฝ้าระวังทางด้านจิตใจแก่ผู้สูงวัย ซึ่งเป็นการแก้ปัญหาที่ตรงกับสภาพที่ผู้สูงวัยประสบอยู่ แต่ในอีกมุมหนึ่งก็เป็นการทำลายศักยภาพของกลุ่มผู้สูงวัยด้วย เนื่องจากกลุ่มผู้สูงวัยจำนวนมากยังมีศักยภาพและมีคุณค่ากับสังคมอยู่หลายด้าน แต่สังคมกลับมองว่าเป็นวัยที่ด้อยศักยภาพที่ต้องการการดูแลเอาใจใส่หรือบางคนก็มองว่าผู้สูงวัยกลายมาเป็นปัญหาสังคมที่รัฐบาลและคนในสังคมจะต้องใช้เม็ดเงินจำนวนมากเพื่อช่วยเหลือเฝ้าระวังผู้สูงวัย ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าผู้สูงวัยบางกลุ่มยังมีศักยภาพและคุณค่าทางสังคมเพียงแต่ขาดการส่งเสริมอย่างเป็นรูปธรรม “ควรมีการเปลี่ยนทัศนคติของสังคมที่มีต่อผู้สูงอายุให้เป็นเชิงบวกมากขึ้น โดยการสนับสนุนผู้สูงอายุในการดูแลสุขภาพตนเอง ตลอดจนการมีส่วนร่วมในสังคม การปฏิบัติตนของผู้สูงอายุเองจะเป็นประเด็นสำคัญที่ทำให้สังคมยอมรับในคุณค่า” (รศรินทร์ เกรย และคณะ, 2556 : 9) สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 “ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ ยุทธศาสตร์ที่ 1 การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์โดยแนวทางการพัฒนาที่ 3.6 เพื่อพัฒนาระบบการดูแลและสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับสังคมสูงวัย” (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559 : 71) โดยมีแผนงานส่งเสริมการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและการบริการผู้สูงวัย

ประเด็นที่น่าสนใจที่ทำนายสังคมในปัจจุบันคือประชากรกลุ่มผู้สูงวัยที่มีอยู่จะดำรงอยู่อย่างไรจึงจะเหมาะสมกับสภาพการณ์ที่เป็นอยู่ นอกจากนี้ยังพบว่าปัญหาสำคัญของผู้สูงวัย คือ ปัญหาด้านสวัสดิการและปัญหาด้านอาชีพ เนื่องจากผู้สูงวัยจะถูกมองว่าด้อยศักยภาพในการประกอบอาชีพ ทั้งยังขาดอาชีพในการหาเลี้ยงตัวเองและครอบครัว ส่วนปัญหาสวัสดิการผู้สูงวัยก็ยังไม่มีความเพียงพอต่อสภาพปัญหาที่แท้จริงของผู้สูงวัย ทำให้เป็นปัญหากระทบต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงวัยด้วย ซึ่งหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกยุคสมัยพยายามหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ดังนั้น

การเสริมสร้างสวัสดิการและอาชีพของกลุ่มผู้สูงอายุจึงเป็นประเด็นที่น่าสนใจว่ากลไกการส่งเสริมสวัสดิการและอาชีพผู้สูงอายุที่เป็นอยู่ในปัจจุบันมีความเหมาะสมกับสภาพความเป็นจริงของผู้สูงอายุหรือไม่ เพราะในแต่ละพื้นที่ก็มีบริบททางสังคมผู้สูงอายุที่แตกต่างกัน รวมทั้งผู้สูงอายุก็มีสภาพปัญหาที่แตกต่างกันด้วย การส่งเสริมสวัสดิการและอาชีพผู้สูงอายุจึงเป็นประเด็นปัญหาทางสังคมที่จำเป็นต้องได้รับการส่งเสริมอย่างเหมาะสม ส่วนในเขตเทศบาลตำบลชมสะอาด อำเภอเมยวดี จังหวัดร้อยเอ็ด มีผู้สูงอายุจำนวนมาก และผู้สูงอายุก็มีปัญหาเกี่ยวกับสวัสดิการ ได้ตระหนักถึงปัญหาด้านสวัสดิการและอาชีพของกลุ่มผู้สูงอายุ จึงได้พยายามแสวงหาแนวทางส่งเสริมสวัสดิการและอาชีพของผู้สูงอายุ จากการได้ศึกษาข้อมูลพื้นฐานพบว่าเทศบาลตำบลชมสะอาดได้มีการจัดตั้งชมรมผู้สูงอายุขึ้น โดยมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมผู้สูงอายุหลายด้าน ส่วนที่เป็นจุดเด่นสำคัญคือการส่งเสริมสวัสดิการและอาชีพแก่ชมรมผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลชมสะอาด

จากความสำคัญและปัญหาดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางการส่งเสริมสวัสดิการและอาชีพของชมรมผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลชมสะอาด อำเภอเมยวดี จังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมสวัสดิการและอาชีพของชมรมผู้สูงอายุเทศบาลตำบลชมสะอาดอย่างมีประสิทธิภาพและเพื่อใช้เป็นแนวทางส่งเสริมสวัสดิการและอาชีพแก่ผู้สูงอายุในพื้นที่อื่นต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุเทศบาลตำบลชมสะอาด อำเภอเมยวดี จังหวัดร้อยเอ็ด

2.2 เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมสวัสดิการและอาชีพของชมรมผู้สูงอายุเทศบาลตำบลชมสะอาด อำเภอเมยวดี จังหวัดร้อยเอ็ด

3. ประโยชน์ที่รับจากการวิจัย

3.1 ทำให้ทราบสภาพปัญหาและการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุเทศบาลตำบลชมสะอาด อำเภอเมยวดี จังหวัดร้อยเอ็ด

3.2 ได้แนวทางการส่งเสริมสวัสดิการและอาชีพของชมรมผู้สูงอายุเทศบาลตำบลชมสะอาด อำเภอเมยวดี จังหวัดร้อยเอ็ด

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีการศึกษารวบรวมข้อมูลจากเอกสารและการศึกษาข้อมูลภาคสนาม ผู้วิจัยกำหนดพื้นที่ในการศึกษา คือ ชมรมผู้สูงอายุเทศบาลตำบลชมสะอาด อำเภอเมยวดี จังหวัดร้อยเอ็ด กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง

เฉพาะกลุ่มประชากรที่มีความเกี่ยวข้องกับประเด็นการวิจัยในพื้นที่วิจัย โดยใช้วิธีการเก็บข้อมูลแบบสัมภาษณ์ ประกอบด้วย 7 กลุ่ม ดังต่อไปนี้ 1)กลุ่มผู้บริหารเทศบาลตำบลขมิ้นสอาด จำนวน 2 คน 2)กลุ่มคณะกรรมการชมรมผู้สูงอายุ จำนวน 5 คน 3)กลุ่มสมาชิกชมรมผู้สูงอายุ จำนวน 15 คน 4)กลุ่มประชาชนในตำบลขมิ้นสอาด จำนวน 10 คน 5)กลุ่มผู้นำชุมชนในตำบลขมิ้นสอาดจำนวน 4 คน 6)ผู้อำนวยการสำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานร้อยเอ็ด จำนวน 1 คน 7)กลุ่มพระสงฆ์ที่มีบทบาทอบรมกลุ่มผู้สูงอายุ จำนวน 3 รูป รวมประชากรกลุ่มเป้าหมายทั้งหมด จำนวน 40 รูป/คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ เพื่อสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญในพื้นที่วิจัย เกี่ยวกับสภาพปัญหาและการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุเทศบาลตำบลขมิ้นสอาด อำเภอเมยวดี จังหวัดร้อยเอ็ด และแนวทางการส่งเสริมสวัสดิการและอาชีพของชมรมผู้สูงอายุเทศบาลตำบลขมิ้นสอาด อำเภอเมยวดี จังหวัดร้อยเอ็ด การเก็บรวบรวมข้อมูลจำแนกออกเป็น 2 ส่วน คือ 1)การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคเอกสาร (1)เอกสารปฐมภูมิ คือ พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. 2539 เป็นเอกสารหลัก และ (2)การเก็บรวบรวมข้อมูลเอกสารทุติยภูมิ คือ ศึกษาเอกสารวิชาการ ตำรา บทความ หนังสือ ข้อมูลจากระบบสารสนเทศอินเทอร์เน็ต และรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2)การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 7 กลุ่ม รวมทั้งสิ้นจำนวน 40 รูป/คน โดยมีการสัมภาษณ์เชิงลึกทั้งการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างและไม่มีโครงสร้าง ตามความเหมาะสมกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ และการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงสำรวจจากบริบทพื้นที่วิจัย การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยอาศัยฐานความรู้จากการศึกษาข้อมูลเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การวิเคราะห์บริบทพื้นที่วิจัย การวิเคราะห์สภาพปัญหาของผู้สูงอายุ วิเคราะห์แนวทางการส่งเสริมสวัสดิการและอาชีพของชมรมผู้สูงอายุเทศบาลตำบลขมิ้นสอาด อำเภอเมยวดี จังหวัดร้อยเอ็ด รวมทั้งวิเคราะห์ข้อมูลเชิงประจักษ์จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ซึ่งเป็นกระบวนการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหาและการสังเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาวิเคราะห์ เพื่อตอบวัตถุประสงค์ โดยมุ่งแสวงหาความรู้ใหม่จากงานวิจัยที่ค้นพบ

5. ผลการวิจัย

5.1 ผลการศึกษาสภาพปัญหาและการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุเทศบาลตำบลขมิ้นสอาดพบว่า สภาพปัญหาของผู้สูงอายุของชมรมผู้สูงอายุเทศบาลตำบลขมิ้นสอาด อำเภอเมยวดี จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกออกเป็น 4 ด้าน คือ ปัญหาทางร่างกาย ได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพ ปัญหาทางสังคมและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ สังคมที่ไม่เกื้อกูลต่อผู้สูงอายุและมีมลภาวะ ปัญหาทางจิตใจ ได้แก่ ความเครียด ภาวะซึมเศร้า และปัญหาทางปัญญา ได้แก่ ความเชื่อและความเข้าใจที่ไม่ถูกต้อง ส่วนการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุจำแนกออกเป็น 2 ส่วน คือ (1)การดำเนินงานที่เกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพ

ทางด้านร่างกาย สังคมและสิ่งแวดล้อม จิตใจ และปัญญา (2)การส่งเสริมสวัสดิการและอาชีพแก่สมาชิกในชมรมผู้สูงอายุ

5.2 แนวทางส่งเสริมสวัสดิการและอาชีพของชมรมผู้สูงอายุเทศบาลตำบลห่มสอาด อำเภอเมยวดี จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า เทศบาลตำบลห่มสอาดได้ส่งเสริมสวัสดิการและอาชีพผู้สูงอายุ โดยการก่อตั้งชมรมผู้สูงอายุขึ้นเพื่อให้เกิดการรวมกลุ่มกัน เพื่อสำรวจสภาพปัญหาของผู้สูงอายุในชมรม ซึ่งพบว่า ปัญหาหลักของผู้สูงอายุ คือ ปัญหาที่เกี่ยวกับสวัสดิการและปัญหาทางด้านอาชีพ จึงได้ดำเนินการส่งเสริมสวัสดิการและอาชีพแก่ผู้สูงอายุ 7 ด้าน ดังต่อไปนี้

1)ส่งเสริมสวัสดิการด้านสุขภาพอนามัย จัดหน่วยบริหารทางสุขภาพตรวจสุขภาพผู้สูงอายุ การเก็บประวัติด้านสุขภาพ การให้ยาหรือวัคซีนป้องกันโรคภัยไข้เจ็บ ส่วนที่มีอาการเจ็บป่วยก็ช่วยเหลือในการรักษาพยาบาล การประสานงานรถรับส่งผู้ป่วย การเยี่ยมยารักษา การออกติดตามผลการรักษาของผู้สูงอายุ ทั้งยังมีการส่งเสริมและพัฒนาสุขภาพร่างกาย มีสถานที่ออกกำลังกาย มีที่ปรึกษาด้านสุขภาพอนามัย มีกิจกรรมอบรมและพัฒนาจิตใจและอารมณ์โดยพระสงฆ์ เพื่อส่งเสริมสุขภาพกายและสุขภาพใจ ส่วนผู้สูงอายุที่มีภูมิปัญญาด้านสุขภาพก็มีการส่งเสริมเป็นอาชีพด้วย เช่น อาชีพการนวดบำบัด อาชีพหมอสุนัขไพร เป็นต้น โดยมีการส่งเจ้าหน้าที่ไปให้ความรู้เพิ่มเติมทั้งด้านการจัดทำบรรจุภัณฑ์ และการรักษาโรคให้เป็นไปตามกฎหมาย

2)ส่งเสริมสวัสดิการด้านการศึกษาโดยมีการส่งเสริมด้านทักษะความรู้แก่ผู้สูงอายุ การอบรมให้ความรู้แก่ผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุ ได้แก่ การอบรมเพื่อให้ความรู้ทางด้านการดูแลสุขภาพ การติดต่อราชการและติดต่อการรักษาสุขภาพ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภูมิปัญญาระหว่างผู้สูงอายุและการถ่ายทอดภูมิปัญญาแก่ลูกหลาน การให้ความรู้ทางด้านสังคมและการปรับตัวเข้ากับสังคมปัจจุบัน ตลอดจนการปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุ และความรู้เกี่ยวกับการดำเนินชีวิตอย่างมีคุณภาพ โดยมีวิทยากรอบรมที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน และพระสงฆ์เข้ามาช่วยในการอบรม ส่วนผู้สูงอายุที่มีภูมิปัญญาด้านใดก็จะส่งเสริมให้เป็นอาชีพด้วย เช่น ผู้สูงอายุที่มีภูมิปัญญาด้านการทำเกษตรก็จะให้เป็นวิทยากรบรรยายวิถีเกษตรพอเพียง เกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรแบบพึ่งพาตนเอง หรือเกษตรแบบผสมผสาน โดยการเป็นวิทยากรก็จะเป็นอาชีพเสริมอีกรูปแบบหนึ่ง

3)ส่งเสริมสวัสดิการด้านที่อยู่อาศัย โดยทางเทศบาลได้สำรวจสภาพความเป็นอยู่ของผู้สูงอายุ การแนะนำคนในครอบครัวให้เข้าใจการจัดที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุอย่างเหมาะสมเพื่อให้มีความปลอดภัย ความมั่นคง อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี ไม่มีสภาพเสื่อมโทรมแออัดแวดล้อมด้วยมลพิษ หรือเสี่ยงต่อภัยพิบัติ เสี่ยงต่อความเสื่อมเสียทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคมแก่ผู้สูงอายุ ส่วนผู้สูงอายุที่มีความรู้ด้านการก่อสร้างก็จะมีงานที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุให้ทำ ซึ่งเป็นงานที่ไม่ได้ใช้แรงงานมาก เช่น การทำความสะอาดภายใน การเก็บรายละเอียดในพื้นที่ก่อสร้างที่อยู่อาศัย การตกแต่ง

ภายใน เป็นต้น โดยจะต้องเป็นงานที่เป็นไปตามทักษะความสามารถ สมรรถภาพทางร่างกาย และ ความสนใจของผู้สูงอายุ

4) ส่งเสริมสวัสดิการด้านอาชีพ โดยส่งเสริมการมีงานทำให้ให้มีรายได้และการมี สวัสดิการแรงงาน โดยผู้สูงอายุที่มีอาชีพอยู่แล้วทางเทศบาลก็เข้าไปส่งเสริมอาชีพ ส่วนผู้ที่ไม่มียาชีพ ก็จะอบรมช่องทางการประกอบอาชีพสำหรับผู้สูงอายุ เช่น การหางานให้ผู้สูงอายุทำโดยเน้นงานที่ เหมาะสมกับศักยภาพผู้สูงอายุ การจัดกลุ่มการทำขนม การจัดกลุ่มทำไข่เค็ม กลุ่มผลิตสินค้าทางการ เกษตรกลุ่มถักทอ กลุ่มจักสาน เป็นต้น นอกจากอบรมเกี่ยวกับการประกอบอาชีพแล้วยังมีการหา ตลาดให้ด้วย ทั้งตลาดแรงงานและตลาดในการซื้อขายสินค้าและผลิตภัณฑ์ โดยมีการสร้างงานสร้าง อาชีพที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ มีการติดตามผลเพื่อไม่ให้เกิดการเอาเปรียบค่าจ้างและแรงงาน ตลอดจนการคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์แก่ผู้สูงอายุ

5) การส่งเสริมสวัสดิการด้านความมั่นคงทางรายได้ โดยมีการติดตามผลและช่วยเหลือ ด้านรายได้ของผู้สูงอายุ ได้แก่ การติดตามและช่วยเหลือเกี่ยวกับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เนื่องจากผู้สูงอายุ บางคนยังไม่เข้าใจระบบการเบิกเบี้ยยังชีพซึ่งเป็นรายได้หลักของผู้สูงอายุ การติดตามและช่วยเหลือหา รายได้ที่ไม่เพียงพอต่อรายจ่ายยังชีพในชีวิตประจำวัน โดยทุกครั้งที่มีการรวมกลุ่มและการ อบรมก็จะมีเลี้ยงอาหารและเครื่องดื่มผู้สูงอายุ เพื่อเป็นการลดรายจ่ายรายวันของผู้สูงอายุ และมีการ จัดกรรับ-ส่งผู้สูงอายุที่มาเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ส่วนผู้สูงอายุในชมรมที่มีอายุมากและเจ็บป่วย ก็จะมี กระบวนการช่วยเหลือกันจากผู้สูงอายุในชมรมและทางเทศบาลขมสะอาด ทั้งการช่วยเหลือในรูปแบบ การดูแล ค่ารักษาพยาบาล ค่าใช้จ่ายในการยังชีพประจำวัน เป็นต้น

6) ส่งเสริมสวัสดิการด้านนันทนาการ มีการจัดกิจกรรมนันทนาการเพื่อการบันเทิงและ การพักผ่อนหย่อนใจอย่างมีคุณภาพและเหมาะสมกับผู้สูงอายุ โดยกิจกรรมนันทนาการนั้นจะไม่ผิด ศีลธรรมและไม่ผิดกฎหมาย ซึ่งเป็นกิจกรรมทางสังคมที่จัดให้ผู้สูงอายุได้มาร่วมพบปะพูดคุยกัน ทำ กิจกรรมสร้างสรรค์ร่วมกัน โดยมีกิจกรรมนันทนาการอยู่ 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 เป็นกิจกรรม นันทนาการทางสังคม เช่น การขับร้อง การฟ้อนรำ การดูการแสดงหมอลำ เป็นต้น ซึ่งเป็นกิจกรรม เพื่อความบันเทิง ส่วนที่ 2 เป็นกิจกรรมนันทนาการเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ การจัดกิจกรรมพาผู้สูง ายไปท่องเที่ยวตามธรรมชาติ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเชิงศาสนาตามสถานที่ต่างๆ เพื่อให้ผู้สูงอายุได้ผ่อนคลาย ส่วนที่ 3 เป็นนันทนาการด้านจิตวิญญาณ คือ การจัดกิจกรรมเข้าวัดฟัง ธรรม สนทนาธรรม ปฏิบัติธรรม ศึกษาธรรม เพื่อส่งเสริมสติปัญญาและกล่อมเกลாதองจิตวิญญาณ อันเป็นการส่งเสริมสุขภาวะทางด้านจิตใจและปัญญาแก่ผู้สูงอายุ

7) ส่งเสริมสวัสดิการด้านการบริการสังคมทั่วไป โดยมีการดำเนินงานอยู่ 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 การรวมกลุ่มผู้สูงอายุเพื่อทำงานบริการสังคม เช่น การร่วมกันพัฒนาวัด การจัดตั้งโรงทานใน นามชมรมในงานบุญต่างๆ การถ่ายทอดภูมิปัญญาให้กับเยาวชน รวมทั้งงานสร้างสรรค์อื่นๆ ตาม

อรรถภาพของผู้สูงอายุ ส่วนที่ 2 เป็นการรับบริการของผู้สูงอายุ เช่น การรับบริการเกี่ยวกับการตรวจหรือรักษาสุขภาพของผู้สูงอายุ ซึ่งจะมีสถานพยาบาลเข้ามามีส่วนร่วมด้วย นอกจากนี้ยังมีการประสานงานกับผู้ประกอบการต่างๆ ให้อบรมพนักงานเพื่อบริการผู้สูงอายุอย่างเหมาะสม เช่น ผู้บริการรถประจำทางก็จะอบรมพนักงานให้เอาในใส่ผู้สูงอายุในการขึ้น-ลงรถเพื่อให้ความปลอดภัย เป็นต้น

จากการศึกษาพบว่า รูปแบบการจัดสวัสดิการและอาชีพผู้สูงอายุของชมรมผู้สูงอายุเทศบาลตำบลห่มสะอาด จำแนกออกเป็น 2 รูปแบบ คือ การส่งเสริมสวัสดิการและอาชีพกระแสดหลัก การส่งเสริมสวัสดิการและอาชีพกระแสรอง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1)การส่งเสริมสวัสดิการและอาชีพกระแสดหลัก โดยการจัดสวัสดิการและอาชีพโดยรัฐ เป็นการจัดสวัสดิการภาคบังคับของรัฐที่จัดให้กับประชาชน โดยคำนึงถึงความปลอดภัยทั่วถึง เป็นธรรม เป็นไปตามกฎข้อบังคับของภาครัฐ และเหมาะสมกับผู้สูงอายุ โดยภาครัฐคอยกำกับดูแลอย่างเป็นระบบผ่านการบริหารภาครัฐ โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทในการเชื่อมประสานและร่วมตัดสินใจ ซึ่งเป็นลักษณะของการกระจายอำนาจจากส่วนกลางสู่ท้องถิ่นเป็นรูปแบบการจัดสวัสดิการและอาชีพร่วมระหว่างรัฐบาลกลางกับรัฐบาลท้องถิ่น โดยใช้แผน โครงการ กิจกรรมด้านสวัสดิการสังคมและอาชีพเพื่อตอบสนองต่อความต้องการและสภาพปัญหาของผู้สูงอายุในท้องถิ่น โดยการจัดสวัสดิการและอาชีพกระแสดหลักนี้ ส่วนใหญ่จะเป็นการจัดโดยผ่านกลไกระบบการเงินการคลังระบบภาษีของรัฐและโครงสร้างการบริหารงานของภาครัฐเป็นหลัก ซึ่งเทศบาลตำบลห่มสะอาดได้นำแนวทางปฏิบัติภาครัฐมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับผู้สูงอายุ

2)การส่งเสริมสวัสดิการและอาชีพกระแสรอง โดยมีการจัดสวัสดิการและอาชีพทางเลือกที่เกิดจากศักยภาพความเข้มแข็งของภาคชุมชน ภาคประชาชน และภาคพื้นถิ่น สวัสดิการในรูปแบบนี้จะเกิดขึ้นจากความสนใจ ความสมัครใจร่วมกันของประชาชน โดยการให้ชุมชนช่วยกันเสนอปัญหาของผู้สูงอายุและมาตรการดำเนินงานเกี่ยวกับการส่งเสริมสวัสดิการและอาชีพผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นรูปแบบของการจัดสวัสดิการและอาชีพแบบไม่เป็นทางการโดยทางเทศบาลห่มสะอาดได้ส่งเสริมภายใต้ข้อตกลงร่วมกันของประชาชนในชุมชนนั้นๆ โดยมี 2 รูปแบบ ดังนี้ (1)การส่งเสริมสวัสดิการและอาชีพพื้นถิ่น ซึ่งเป็นการสร้างหลักประกันผ่านช่องทางของวัฒนธรรมให้กับคนในชุมชนเป็นสวัสดิการที่เกิดขึ้นจากฐานคิดด้านประเพณี ด้านวัฒนธรรมเฉพาะถิ่น ด้านภูมิปัญญาชาวบ้าน ด้านศาสนา ด้านจิตวิญญาณ ด้านอื่นๆ เช่น การตั้งชมรมผู้สูงอายุ การส่งเสริมภูมิปัญญาด้านอาชีพแก่กลุ่มผู้สูงอายุ การส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ เช่น กองทุนส่งเสริมผลิตภัณฑ์ชาวทิพย์ชมรมผู้สูงอายุเทศบาลตำบลห่มสะอาด กลุ่มไข่เค็มตำบลห่มสะอาด เป็นต้น (2)การส่งเสริมสวัสดิการและอาชีพชุมชน โดยการสร้างหลักประกันความมั่นคงของคนในชุมชน ซึ่งหมายรวมถึงทุกอย่างที่จะทำให้คนในชุมชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ทั้งในรูปของสิ่งของเงินทุน การช่วยเหลือเกื้อกูลกัน โดยชุมชนมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือผู้สูงอายุเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตทั้งช่วยเหลือเกี่ยวกับการดำเนินชีวิต การดูแลรักษา ค้ำครอง

การให้ชุมชนเอาใจใส่ผู้สูงอายุ การจัดกิจกรรมเพื่อผู้สูงอายุ เพื่อแสดงออกถึงความเคารพนับถือ การยกย่องสรรเสริญผู้สูงอายุในฐานะที่เป็นทรัพยากรบุคคลอันทรงคุณค่าแก่ชุมชน รวมทั้งการช่วยเหลือครอบครัวเมื่อเสียชีวิต โดยการตั้งกองทุนฌาปนกิจสงเคราะห์ รวมทั้งการช่วยเหลือผู้สูงอายุในรูปแบบอื่นๆ เป็นต้น

6. อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยพบประเด็นที่น่าสนใจ ซึ่งสามารถนำมาอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

6.1 การส่งเสริมสวัสดิการด้านสุขภาวะผู้สูงอายุ จากการศึกษาพบว่าผู้สูงอายุมีปัญหาารุมเร้ารอบด้าน ทั้งปัญหาทางร่างกาย ปัญหาทางสังคมและสิ่งแวดล้อม ปัญหาทางจิตใจ และปัญหาทางปัญญา ซึ่งจำเป็นต้องได้รับการดูแลเอาใจใส่จากครอบครัวและชุมชน เพราะเป็นปัญหาที่ผู้สูงอายุกำลังประสบอยู่ สอดคล้องกับงานวิจัยของพงษ์ชัย จิตตะมัย (2555 : 52) ที่ได้ศึกษาความต้องการพื้นฐานของผู้สูงอายุในการดำรงชีวิตได้อย่างยั่งยืน พบว่า ชุมชนและสังคมควรมีบทบาทในการดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุมากยิ่งขึ้น เพื่อส่งเสริมสุขภาพและการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุในชุมชนและสังคมร่วมกับสถานพยาบาล แต่ผู้สูงอายุในตำบลชมสะอาดจะได้รับการดูแลจากเทศบาลตำบลชมสะอาดในรูปของการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ โดยใช้กระบวนการทางการแพทย์ กระบวนการทางสังคมและสิ่งแวดล้อม กระบวนการทางศาสนา และกระบวนการส่งเสริมสวัสดิการและอาชีพ สอดคล้องกับงานวิจัยของสุรสิทธิ์ ไกรสิน(2562 : 221-222) ที่ได้ศึกษาผลกระทบของความเปลี่ยนแปลงของสถาบันครอบครัวที่มีต่อผู้สูงอายุในชนบทอีสาน พบว่า 1)สภาพปัจจุบันของครอบครัวและผู้สูงอายุในชนบทอีสานได้เปลี่ยนแปลงจากเดิมหลายด้าน คือ รูปแบบของครอบครัวเปลี่ยนจากครอบครัวขยายเป็นครอบครัวเดี่ยวมากขึ้นขนาดของครอบครัวเล็กลง การอาชีพเปลี่ยนไปทำงานต่างถิ่นมากขึ้น บรรยากาศในครอบครัวที่เคยอบอุ่นมีสมาชิกอยู่พร้อมเพรียงกันกลับเงียบเหงาเหลือแต่ผู้สูงอายุและเด็ก แต่แม้ว่าครอบครัวจะเปลี่ยนไปก็ตาม ผู้สูงอายุยังคงพึงพอใจกับวิถีชีวิตในวัฒนธรรมดั้งเดิมอยู่ การปรับตัวเปลี่ยนแปลงก็มีน้อยมาก 2)ผลกระทบของความเปลี่ยนแปลงของสถาบันครอบครัวที่มีต่อผู้สูงอายุ ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และจิตใจ ซึ่งเป็นผลกระทบในเชิงลบมากกว่าเชิงบวกต่อผู้สูงอายุ 3)แนวโน้มปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกของครอบครัวกับผู้สูงอายุในอนาคต ความคาดหวังของผู้สูงอายุเกี่ยวกับแนวโน้มปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกของครอบครัวกับผู้สูงอายุในอนาคต ส่วนใหญ่เห็นว่าในอนาคตภาวะเศรษฐกิจจะตึงตัวยิ่งขึ้น การไปทำงานไกลบ้านจะมีมากขึ้น และเห็นว่าสถานการณ์จะเป็นเช่นไรก็ตาม วัฒนธรรมท้องถิ่นที่ยึดถือความสำคัญของระบบเครือญาติจะเป็นเครื่องเหนี่ยวรั้งปฏิสัมพันธ์อันดีระหว่างสมาชิกของครอบครัวกับผู้สูงอายุให้คงอยู่ต่อไป สอดคล้องกับงานวิจัยของสุทธิรัตน์ จันทมาตย์, สมเกียรติ เกียรติเจริญ (2560 : 129) ที่ได้ศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทด้านสังคมของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลา อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทด้าน

สังคมของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลา โดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทั้ง 4 ด้าน เรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการศาสนา ด้านวัฒนธรรมประเพณี ด้านการศึกษา และด้านการพัฒนาชุมชน

6.2 แนวทางการส่งเสริมสวัสดิการและอาชีพแก่ผู้สูงอายุ การส่งเสริมสวัสดิการและการส่งเสริมทางด้านอาชีพของชมรมผู้สูงอายุตำบลชมสะอาด อำเภอเมยวดี จังหวัดร้อยเอ็ด โดยจะต้องได้รับฐานข้อมูลจากสภาพปัญหาด้านสวัสดิการและอาชีพจากพื้นที่ จึงจำเป็นต้องอาศัยองค์ประกอบส่วนท้องถิ่นให้ทำหน้าที่ตามหลักการกระจายอำนาจ เพราะองค์ประกอบส่วนท้องถิ่นจะมีฐานข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหาสวัสดิการและอาชีพผู้สูงอายุ จากนั้นจึงหาแนวทางส่งเสริมสวัสดิการและอาชีพผู้สูงอายุให้เหมาะสมกับสภาพปัญหาที่กำลังประสบอยู่ สอดคล้องกับงานวิจัยของสำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 2 (2554 : 120) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาแบบการพัฒนาสังคมและสวัสดิการที่สอดคล้องกับความต้องการขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและการพัฒนาสังคมของประเทศว่า การจัด พบว่า สวัสดิการท้องถิ่นที่เป็นสวัสดิการโดยรัฐกระจายอำนาจจากส่วนกลางสู่ท้องถิ่น เป็นรูปแบบการจัดสวัสดิการร่วมระหว่างรัฐบาลกลางกับรัฐบาลท้องถิ่น โดยใช้แผน โครงการ กิจกรรม ด้านสวัสดิการ สังคมที่ตอบสนองกับความต้องการของแต่ละท้องถิ่น ในส่วนของเทศบาลตำบลชมสะอาดได้ส่งเสริมสวัสดิการที่มีความสัมพันธ์กับอาชีพผู้สูงอายุ โดยการก่อตั้งชมรมผู้สูงอายุขึ้นเพื่อให้เกิดการรวมกลุ่มกัน ซึ่งพบว่าปัญหาหลักของผู้สูงอายุ คือ ปัญหาเกี่ยวกับสวัสดิการและปัญหาทางด้านอาชีพผู้สูงอายุของชมรมผู้สูงอายุ โดยจำแนกรูปแบบการส่งเสริมออกเป็น 2 รูปแบบ คือ 1)การส่งเสริมสวัสดิการและอาชีพ กระแสหลัก ซึ่งเป็นการจัดสวัสดิการและอาชีพโดยรัฐแก่ผู้สูงอายุ โดยเป็นไปตามระบบการบริหารงานภาครัฐ เช่น การประกันสุขภาพและการจัดสรรเบี้ยยังชีพแก่ผู้สูงอายุ 2)การส่งเสริมสวัสดิการและอาชีพกระแสรอง ซึ่งภาครัฐคอยกำกับดูแลโดยเทศบาลตำบลชมสะอาด ซึ่งมีบทบาทในการเชื่อมประสานและร่วมตัดสินใจกับชุมชน โดยมีแผนงานและโครงการรองรับ มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมสวัสดิการและอาชีพเพื่อตอบสนองต่อความต้องการและสภาพปัญหาของผู้สูงอายุในพื้นที่ตำบลชมสะอาด สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุทธิรัตน์ จันทมาตย์, สมเกียรติ เกียรติเจริญ (2560 : 130) ที่ได้ศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทด้านสังคมของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลา อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ประชาชนมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาบทบาทด้านสังคมของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลา อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด ที่มีความถี่ สูงไปหาดำสามลำดับแรก ได้แก่ ควรเชิญผู้สูงอายุเป็นที่ปรึกษากิจกรรมด้านการศาสนา ของชุมชนควรให้โอกาสผู้สูงอายุร่วมงานประเพณีกับคนทุกวัยและควรส่งเสริมผู้สูงอายุได้แสดงความคิดเห็นในการพัฒนามากกว่าปัจจุบัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของกำพล มีดทัพไทย, อุดม พิริยสิงห์ (2562 : 29) ที่ได้ศึกษาการประยุกต์หลักธรรมทำให้งามในการให้บริการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งศรีเมือง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า 1)ผู้สูงอายุมีความคิดเห็นต่อ

การประยุกต์หลักธรรมทำให้งามในการให้บริการเบิยยังชีพขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งศรีเมือง อำเภอสวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งสี่ด้าน ลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ ด้านขั้นตอนการให้บริการ ด้านความรวดเร็วในการให้บริการ และด้านการอำนวยความสะดวกในการให้บริการ

2) ผู้สูงอายุได้เสนอแนะเกี่ยวกับการประยุกต์หลักธรรมทำให้งามในการให้บริการเบิยยังชีพผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งศรีเมือง อำเภอสวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ลำดับตามความถี่จากสูงไปหาต่ำสามอันดับแรก ได้แก่ เจ้าหน้าที่ควรเอาใจใส่ขณะให้บริการจ่ายเบิยยังชีพให้มากกว่าที่เป็นอยู่ รวมทั้งควรพูดจาสุภาพไพเราะและเป็นกันเอง ควรให้สิทธิแก่ผู้รับเบิยยังชีพได้เลือกช่องทางการรับเบิยยังชีพในช่องทางอื่นๆ เช่น จ่ายเบิยยังชีพโดยตรง หรือจ่ายผ่านธนาคารให้กับผู้รับเบิยยังชีพก็ได้ ซึ่งควรตรวงวัน และเวลาที่กำหนด และในกรณีที่อยู่ครบ 60 ปีบริบูรณ์แต่ล้มลงทะเลเบียน เจ้าหน้าที่ควรรับขึ้นทะเลเบียนให้ครบทุกคน และควรให้คำแนะนำผู้มาลงทะเลเบียนและบริการตรวจสอบความถูกต้องของเอกสาร

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

7.1.1 เทศบาลตำบลชมสะอาด อำเภอมะยวดี จังหวัดร้อยเอ็ด ควรมีนโยบายที่เกี่ยวกับการส่งเสริมสวัสดิการและอาชีพแก่กลุ่มผู้สูงอายุเพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติร่วมกันทั่วประเทศ

7.1.2 แต่ละจังหวัดควรมีการกำหนดนโยบายและแผนในการส่งเสริมธุรกิจชุมชนหรือผู้ประกอบการขนาดย่อยที่เหมาะสมกับการประกอบอาชีพแก่ผู้สูงอายุ

7.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

7.2.1 กลุ่มผู้สูงอายุควรเรียนรู้สิทธิของตนเองอันควรได้รับการส่งเสริมจากภาครัฐและสังคม ทั้งส่วนของสิทธิในการได้รับสวัสดิการทางสังคมและการได้รับปฏิบัติอย่างเหมาะสมจากผู้ประกอบการที่เป็นนายจ้าง

7.2.2 เทศบาลตำบลชมสะอาด อำเภอมะยวดี จังหวัดร้อยเอ็ด ควรมีการสำรวจสภาพปัญหาเกี่ยวกับสวัสดิการและอาชีพแก่ผู้สูงอายุ เพื่อเป็นฐานข้อมูลในการส่งเสริมสวัสดิการและอาชีพได้อย่างเหมาะสม

7.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

7.3.1 ควรมีการทำวิจัยในประเด็นที่เกี่ยวกับการส่งเสริมสวัสดิการแก่ผู้พิการขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น เพื่อหาแนวทางส่งเสริมอย่างเหมาะสมกับสภาพปัญหาของผู้พิการ

7.3.2 ควรทำวิจัยในประเด็นที่เกี่ยวกับบทบาทของสำนักงานแรงงานจังหวัดร้อยเอ็ดในการส่งเสริมอาชีพแก่ผู้สูงอายุ

8. เอกสารอ้างอิง

- กำพล มีดทัพไทย, อุดม พิริยสิงห์. (2562). การประยุกต์หลักธรรมทำให้งามในการให้บริการเบี่ยงชีพผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งศรีเมือง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด. วารสารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด. 8(1). 28-38.
- จารีย์ ปันทอง และคณะ. (2561). สังคมสูงวัยกับความท้าทายของตลาดแรงงานไทย. กรุงเทพมหานคร : สายนโยบายการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทยและสถาบันวิจัยเศรษฐกิจป๋วยอิ้งภากรณ์.
- จารุวรรณ โคตรเงิน. (2561). การดูแลผู้สูงอายุที่อยู่ในภาวะพึ่งพิงกรณีศึกษา : ในพื้นที่ตำบลโหล อำเภอกุฉิเยว จังหวัดชัยภูมิ. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการงานสาธารณะ. คณะรัฐศาสตร์ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- บรรลุ ศิริพานิช. (2560). สถานการณ์ผู้สูงอายุไทย 2559. นครปฐม : บริษัท พรินเตอร์ จำกัด.
- พงษ์ชัย จิตตะมัย. (2555). ความต้องการพื้นฐานของผู้สูงอายุในการดำรงชีวิตได้อย่างยั่งยืน. รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.
- รศรินทร์เกรยและคณะ. (2556). มโนทัศน์ใหม่ของนิยามผู้สูงอายุ: มุมมองเชิงจิตวิทยาสังคมและสุขภาพ. นครปฐม : โรงพิมพ์เดียนตุลา.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 2. (2554). การพัฒนารูปแบบการพัฒนาสังคมและสวัสดิการที่สอดคล้องกับความต้องการขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและการพัฒนาสังคมของประเทศ. รายงานการวิจัย. กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.
- สุทธิรัตน์ จันทมาตย์, สมเกียรติ เกียรติเจริญ. (2560). ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทด้านสังคมของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลปลับปลา อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดร้อยเอ็ด. วารสารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด. 6(2). 129-139.
- สุรสิทธิ์ ไกรสิน. (2562). ผลกระทบของความเปลี่ยนแปลงของสถาบันครอบครัวที่มีต่อผู้สูงอายุในชนบทอีสาน. วารสารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด. 8(1). 221-230.
- อนันต์ อนันตกุล. (2558). สังคมสูงวัย...ความท้าทายประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร : สำนักธรรมศาสตร์และการเมืองราชบัณฑิตยสภา.

9. คำขอบคุณ

การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงโดยได้รับความร่วมมือจากหลายฝ่าย ขอขอบคุณผู้บริหารมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด และคณาจารย์ประจำหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิตทุกท่าน ขอขอบคุณท่านอาจารย์ ดร.ไพฑูรย์ สวนมะไฟ ประธานที่ปรึกษาที่ท่านได้ให้คำปรึกษาด้วยดีเสมอมา ขอกราบขอบคุณ พระอาจารย์วิมาน คมกัปปโย, ดร. กรรมการที่ปรึกษา ที่ท่านได้เมตตาให้คำแนะนำเป็นอย่างดี และเป็นกัลยาณมิตรด้วยดีเสมอมา รวมทั้งได้ติดตามและเร่งรัดการทำวิจัยอย่างใกล้ชิด ขอขอบคุณผู้บริหารเทศบาลตำบลขมิ้นสอาด ผู้นำหมู่บ้าน คณะกรรมการชมรมผู้สูงวัยเทศบาลตำบลขมิ้นสอาด สมาชิกชมรมผู้สูงวัยเทศบาลชมรมขมิ้นสอาด พระสงฆ์ ชาวบ้านตำบลขมิ้นสอาด รวมทั้งผู้ให้ข้อมูลสำคัญและผู้ให้การสนับสนุนทุกท่าน